

Earnings, Cash Flow and Accrual Characteristics of the SET50 Companies During the COVID-19 Pandemic

Kanogporn Narktabtee*

Preecha Jarungidanan**

Submitted: September 15, 2022 / Accepted: December 5, 2022

Abstract

This study examines earnings, cash flow and accrual characteristics of the SET50 companies during the COVID-19 pandemic. The study examines earnings persistence and one-year ahead cash flow predictability of these accounting information during the year 2018-2021, covering the COVID-19 Pandemic. The results show that in the year 2020 earnings has relative low persistence when compared with the earnings from the prior years, and accruals has lowest persistence in three years, and has lower persistence than cash flows. Also, earnings 2020 has lowest explanatory power in one-year ahead cash flows. During three-year analysis, cash flows is dominant information in explaining future cash flows, while accruals do not have incremental explanatory power beyond cash flows in explaining future cash flows. The evidences reveal the usefulness of earnings, cash flows, and accruals in predicting the companies' performance during the unusual situation.

Keywords: Earnings Persistence; Accruals; Cash Flows Predictability; The Pandemic COVID-19

* Associate Professor, Ph.D., Nida Business School, National Institute of Development Administration (NIDA) Bangkok, Thailand, kn.acct.nida@gmail.com, 0-2727-3975

** Associate Professor, Ph.D., Bangkok, Thailand

ลักษณะของกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET50 ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กนกพร นาคทับที*
ปรีชา จรุงกิจอนันต์**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้สำรวจลักษณะข้อมูลกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้างของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET50 การศึกษานี้วิเคราะห์ความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของข้อมูลกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้าง และวัดความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในปีถัดไปของกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้างระหว่างปี พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2564 ซึ่งครอบคลุมช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการศึกษาพบว่ากำไรปี พ.ศ. 2563 มีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตค่อนข้างต่ำกว่ากำไรปีก่อนหน้านี้ และรายการคงค้างของปี พ.ศ. 2563 มีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตต่ำที่สุดและต่ำกว่าความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของกระแสเงินสดอย่างชัดเจน กำไรปี พ.ศ. 2563 มีความสามารถในการอธิบายกระแสเงินสดปีถัดไปต่ำสุด และพบว่าในทุกปีที่ศึกษา กระแสเงินสดเป็นตัวแปรหลักในการพยากรณ์กระแสเงินสดปีถัดไป และรายการคงค้างไม่ช่วยอธิบายส่วนเพิ่มกระแสเงินสดปีถัดไป หลักฐานที่พบแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ข้อมูลกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้างในการพยากรณ์ผลประกอบการของกิจการในอนาคตแม้ในช่วงสถานการณ์ที่ไม่ปกติ

คำสำคัญ: ความคงอยู่ในกำไรในอนาคต; รายการคงค้าง; ความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต; สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

* รองศาสตราจารย์ ดร. คณะบริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, kn.acct.nida@gmail.com, 0-2727-3975

** รองศาสตราจารย์ ดร. กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

บทนำ (Introduction)

การรายงานฐานะการเงินและผลประกอบการทางบัญชีใช้หลักเกณฑ์คงค้าง (Accrual Basis) คือมีการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายเมื่อรายการนั้นเกิดขึ้น แม้จะไม่มีการรับเงินสดหรือการจ่ายเงินสดเกิดขึ้นก็ตาม เกณฑ์คงค้างช่วยแสดงหรือส่งสัญญาณให้ทราบถึงกระแสเงินสดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของกิจการ โดยข้อมูลกำไรนั้นมียอดประกอบหลักอยู่ 2 ส่วน ได้แก่ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash Flows from Operation) และรายการคงค้าง (Accruals Information) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานให้ข้อมูลกระแสเงินสดรับหรือจ่ายสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน ส่วนรายการคงค้างนั้นอาจเป็นค้างรับหรือค้างจ่ายที่เกิดขึ้นเป็นปกติในการดำเนินงาน เช่น กิจการจำหน่ายสินค้าเป็นเงินเชื่อและให้เครดิตแก่ผู้ซื้อ 30 วัน กรณีนี้กิจการมีการรับรู้รายได้จากการจำหน่ายสินค้า แต่เนื่องจากลูกค้ายังไม่ชำระเงิน กิจการต้องบันทึกรายการลูกหนี้การค้า สำหรับกิจการที่ให้บริการลูกค้าตามที่ตกลงแล้วและทำการวางบิลเรียกเก็บเงินแล้ว กิจการสามารถรับรู้รายได้พร้อมกับบันทึกรายการรายได้ค้างรับได้ ลูกหนี้การค้าและรายได้ค้างรับนี้จึงสะท้อนถึงกระแสเงินสดรับที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในช่วงเวลาเดียวกันกิจการยังมีค่าใช้จ่ายต่างๆ เกิดขึ้น หากกิจการได้ทำการจ่ายชำระเป็นเงินสดแล้ว เงินสดจ่ายส่วนนี้จะรวมอยู่ในกระแสเงินสดจ่าย แต่หากกิจการยังไม่จ่ายเนื่องจากเหตุผลใดก็ตาม กิจการต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายนั้นพร้อมกับบันทึกรายการค่าใช้จ่ายค้างจ่าย นอกจากนี้ กิจการอาจเป็นผู้ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ โดยได้รับเครดิตจากผู้ขายเช่นกัน กิจการต้องบันทึกการซื้อพร้อมกับรายการเจ้าหนี้การค้า ซึ่งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายก็ดีและเจ้าหนี้การค้าก็ดี จัดเป็นรายการคงค้างที่ทำให้กำไรลดลงและกระแสเงินสดไหลออกในอนาคต กำไรจึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่รับหรือจ่ายแล้ว และรายการคงค้าง $Earnings_{it} = Cash\ Flows_{it} + Accruals_{it}$

ในสถานการณ์ปกติข้อมูลรายการคงค้างจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลักษณะของธุรกิจ โดยรายการคงค้างนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินสดที่จะรับหรือจ่ายในอนาคต และผลประกอบการในอนาคตของกิจการได้ดีกว่าเกณฑ์เงินสด อย่างไรก็ตาม การใช้เกณฑ์คงค้างทำให้กิจการต้องประมาณการรายการบางอย่างตามมา เช่น การประมาณการเพื่อตั้งค่าเผื่อสำหรับลูกหนี้ที่กิจการเก็บเงินไม่ได้ รายการคงค้างที่ดีหรือมีคุณภาพควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินสดหรือกำไรในอนาคตได้ดี

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ธุรกิจต้องหยุดชะงัก บ้างก็ชะลอการผลิตเพราะขาดแคลนวัตถุดิบ ธุรกิจร้านค้าผู้จำหน่ายสินค้าต่างโดนกระทบทั้งสิ้น บ้างถึงกับปิดตัวลง แม้การแพร่ระบาดจะเริ่มปรากฏในประเทศไทยปลายปี ค.ศ. 2019 หรือปี พ.ศ. 2562 แต่ผลกระทบต่อธุรกิจในประเทศไทยปรากฏอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2563 ที่ประเทศไทยมีการล็อกดาวน์ทำให้ธุรกิจส่วนใหญ่ขาดรายได้เป็นระยะเวลาหนึ่ง ทำให้ผลประกอบการลดลงในช่วงของการแพร่ระบาดซึ่งเป็นช่วงที่ไม่ปกตินั้น ลักษณะของกำไรและรายการคงค้างจะเป็นอย่างไร จะยังให้ข้อมูลในการพยากรณ์กำไรในอนาคตและกระแสเงินสดในอนาคตได้ดีหรือไม่

ในช่วงเวลาที่ไม่ปกตินั้น การจัดทำรายการทางการเงินยังทำได้ยากอีกด้วย กล่าวคือ หลักการบัญชีจะระบุให้กิจการรายงานสินทรัพย์ไม่ให้เกินประโยชน์เชิงเศรษฐกิจที่กิจการจะได้จากสินทรัพย์นั้น ถ้ามีเหตุอันใดที่แสดงว่ากิจการจะไม่สามารถใช้ประโยชน์หรือสร้างรายได้จากการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ได้ กิจการต้องประมาณมูลค่าสินทรัพย์ใหม่ให้สอดคล้องกับที่คาดว่าจะได้รับและรับรู้ผลขาดทุนจากการที่สินทรัพย์นั้นลดมูลค่าลงทันที ช่วงการแพร่ระบาดของโรค กิจการไม่สามารถสร้างรายได้ นำไปสู่ประเด็นของการปรับลดมูลค่าของสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรของโรงงานที่หยุดกิจการ อสังหาริมทรัพย์ที่ลงทุนไว้เพื่อเก็บค่าเช่า แต่เนื่องจากกิจการต้องปิดชั่วคราวกะทันหันทำให้เก็บค่าเช่าไม่ได้ตามที่เคยคาดการณ์ไว้ และกิจการก็ไม่ทราบแน่นอนได้ว่าจะเปิดกลับมาดำเนินการตามปกติได้เมื่อใด

หรือแม้แต่สินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นเงินลงทุนแล้วมีมูลค่าลดลง ลูกหนี้การค้าที่กิจการเรียกเก็บเงินไม่ได้ ณ ช่วงเวลานั้น ไม่มีผู้ใดคาดการณ์ได้ชัดเจนว่าความรุนแรงของการแพร่ระบาดจะยุติลงเมื่อใด จนทำให้การประมาณการมูลค่าต่างๆ ในรายงานทางการเงินทำได้ยาก ดังนั้นสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชีที่ 16/2563 เรื่อง แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับทางเลือกเพิ่มเติมทางบัญชีเพื่อรองรับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลงวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรการผ่อนปรนชั่วคราว เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาในการรายงาน โดยการเพิ่มทางเลือกและสร้างความชัดเจนในการรายงาน มาตรการผ่อนปรนนี้มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2563 การออกมาตราการผ่อนปรนดังกล่าวข้างต้น จะพ่วงให้ข้อมูลกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้างแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลประกอบการในอนาคตของกิจการได้ดีหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Object)

งานวิจัยนี้สำรวจลักษณะของข้อมูลกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้าง ในระหว่างปี พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2564 โดยศึกษาลักษณะของข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความคงอยู่ในกำไรในอนาคต (Earnings Persistence) ของกำไรสุทธิว่าสามารถช่วยอธิบายกำไรสุทธิของปีถัดไปได้ดีเพียงใด และศึกษาความคงอยู่ในกำไรในอนาคตขององค์ประกอบของกำไร คือกระแสเงินสดและรายการคงค้างว่าสามารถช่วยอธิบายกำไรสุทธิของปีถัดไปได้ดีเพียงใด
2. ศึกษาการพยากรณ์กระแสเงินสด (Cash Flow Prediction) ของกำไรสุทธิว่าสามารถพยากรณ์กระแสเงินสดในปีถัดไปได้ดีเพียงใด และสำรวจว่ากระแสเงินสดและรายการคงค้างสามารถพยากรณ์กระแสเงินสดในปีถัดไปได้ดีเพียงใด

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

งานวิจัยนี้เลือกใช้คำว่าลักษณะของข้อมูล ซึ่งสามารถตีความได้หลากหลาย ลักษณะต่างๆ สะท้อนประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชี เช่น เนื้อหาของข้อมูล (Information Content) และคุณค่าของข้อมูล (Value Relevance) สะท้อนความสามารถของข้อมูลทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ ความคงอยู่ในกำไรในอนาคต (Earnings Persistence) แสดงถึงความสามารถของข้อมูลกำไรในการพยากรณ์กำไรในอนาคต เป็นต้น การศึกษาลักษณะของข้อมูลทางบัญชีในประเทศไทยมีอย่างต่อเนื่อง และลักษณะที่เลือกใช้ศึกษามีความหลากหลาย เช่น Narktabtee (2000) ศึกษาคุณค่าของข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ (Relative Value Relevance) ของข้อมูลทางบัญชีต่างๆ ประกอบด้วย กำไรก่อนรายการพิเศษ รายได้ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน และกระแสเงินสดจากการลงทุนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1994-ค.ศ. 1997 โดยในปี ค.ศ. 1994 เป็นปีแรกที่ประเทศไทยเริ่มมีการจัดทำงบกระแสเงินสด และต่อมาปี ค.ศ. 1997 ประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินมีความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากการลงทุนสูงมาก การวิเคราะห์เปรียบเทียบจึงใช้ข้อมูลเดียวในแต่ละครั้งและทำการวิเคราะห์ 2 รอบเปรียบเทียบกัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าในปี ค.ศ. 1997 คุณค่าของข้อมูลทางบัญชีที่ศึกษาทุกรายการลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับคุณค่าของข้อมูลในปี ค.ศ. 1994-ค.ศ. 1996 ซึ่งเป็นช่วงก่อนเกิดวิกฤต กระแสเงินสดจากการลงทุนเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าสูงสุดในปี ค.ศ. 1994 ค.ศ. 1995 และ ค.ศ. 1997 โดยกำไรมีคุณค่าของข้อมูลเป็นลำดับรองลงมาของทุกปี ยกเว้นในปี ค.ศ. 1997 กลับไม่พบว่าข้อมูลกำไรมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนข้อมูลรายได้มีคุณค่าของข้อมูลต่ำที่สุดคือเป็นลำดับสุดท้ายในปี ค.ศ. 1994-ค.ศ. 1996 และเป็นลำดับรองสุดท้ายในปี ค.ศ. 1997 โดยลำดับสุดท้ายคือกำไรนั่นเอง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงในสภาวะปกติตลาดทุนไทยให้ความสำคัญกับทั้งกำไรและกระแสเงินสด และในช่วงวิกฤติข้อมูลกระแสเงินสดกลับเป็นข้อมูลที่มีนัยสำคัญกับราคาหลักทรัพย์มากกว่ากำไร

Narktabtee, Carnes and Black (2002) ได้ศึกษาถึงผลของเสถียรภาพหรือความคงอยู่ของกำไร (Earnings Permanence) และเสถียรภาพของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash Flows Permanence) ต่อเนื้อหาข้อมูลส่วนเพิ่ม (Incremental Information Content) ของกำไรและกระแสเงินสดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1995-ค.ศ. 1997 เสถียรภาพของกำไร (Earnings Permanence) สะท้อนถึงความผันผวนของข้อมูล กล่าวคือ หากข้อมูลมีเสถียรภาพที่สูง โดยนัยคือมีความผันผวนต่ำ ผู้วิจัยวัดเนื้อหาข้อมูลส่วนเพิ่มโดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลทางบัญชีกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่เกินปกติ (Abnormal Return) ผลงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า หากกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีเสถียรภาพต่ำเชิงเปรียบเทียบ ในขณะที่ข้อมูลกำไรมีเสถียรภาพสูง กระแสเงินสดจากการดำเนินงานจะไม่มีเนื้อหาข้อมูลส่วนเพิ่มจากข้อมูลกำไร แต่หากข้อมูลกำไรมีเสถียรภาพต่ำในเชิงเปรียบเทียบแล้ว ข้อมูลกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่มีเสถียรภาพสูงจะให้เนื้อหาข้อมูลส่วนเพิ่มจากข้อมูลกำไร

Vichitsarawong (2011) วัดคุณค่าของข้อมูลกำไรและกระแสเงินสดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยขยายช่วงเวลาการศึกษาในปี ค.ศ. 1995-ค.ศ. 2004 โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ปี ค.ศ. 1995-ค.ศ. 1996 เป็นช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ ปี ค.ศ. 1997-ค.ศ. 1998 เป็นช่วงวิกฤต และปี ค.ศ. 1999-ค.ศ. 2004 เป็นช่วงหลังวิกฤต ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Narktabtee (2000) คือความสามารถของกำไรในการอธิบายอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ลดลงในช่วงวิกฤต แต่กระแสเงินสดอธิบายอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ได้ดีในช่วงวิกฤต

Bausai (2015) วัดความมีคุณค่าของข้อมูลที่ใช้วัดผลการดำเนินงานทางบัญชี 6 รายการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 2005-ค.ศ. 2014 โดยวัดทั้งความมีคุณค่าเชิงเปรียบเทียบ (Relative Value Relevance) และความมีคุณค่าส่วนเพิ่ม (Incremental Value Relevance) ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพบว่า กำไรสุทธิให้คุณค่าเชิงเปรียบเทียบสูงสุด แต่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่มีคุณค่าเชิงเปรียบเทียบ ส่วนข้อมูลที่มีคุณค่าส่วนเพิ่มสูงสุดคือกำไรสุทธิ รองลงมาคือรายได้จากการขายหรือการให้บริการ และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่มีคุณค่าส่วนเพิ่ม

Panyuchuensakunsuk et al. (2012) วัดความสามารถของส่วนประกอบของกำไรสุทธิ ซึ่งได้แก่ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้าง ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1999-ค.ศ. 2006 และพบว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงาน 1) มีความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่ารายการคงค้าง และ 2) มีความสามารถส่วนเพิ่มในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่ารายการคงค้าง นอกจากนี้ ยังพบว่ากิจการที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสามารถส่วนเพิ่มในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่ารายการคงค้าง ได้แก่ กิจการที่มีขนาดใหญ่ กิจการที่มีกำไรที่มีความผันผวนมาก กิจการที่มีกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานหลักสูง และกิจการที่มีอัตราการเติบโตของกำไรสูง

การวิจัยในต่างประเทศได้มีการศึกษาถึงคุณลักษณะของข้อมูลทางบัญชีไว้มากมายและเชื่อมโยงถึงคุณภาพของข้อมูลนั้น เช่น คุณค่าของข้อมูล การให้เนื้อหาข้อมูลส่วนเพิ่ม การคงอยู่ของข้อมูลในอนาคต เป็นต้น นอกจากนี้ การวัดคุณภาพของกำไรก็มีความหลากหลายมากเช่นกัน Abdelghany (2005) ได้ทำการศึกษาถึงความสอดคล้องกันของวิธีวัดคุณภาพกำไร 3 วิธี คือ วิธีของ Leuz et al. (2003), Barton and Simko (2002) และ Penman (2001) ในการวัดคุณภาพกำไรของของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลพบว่าการวัดคุณภาพกำไร

3 วิธีนี้ให้ผลที่ไม่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะหมวดธุรกิจที่เป็นการผลิต การบริการ และธนาคารและสถาบันการเงิน ผู้วิจัยสรุปว่าการเลือกพิจารณาลักษณะของข้อมูลและวิธีการวัดค่าของลักษณะนั้น ตลอดจนการตีความผลการศึกษาในแต่ละบริบทควรทำอย่างระมัดระวัง

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาลักษณะของข้อมูลกำไร 2 ลักษณะ คือ การคงอยู่ในกำไรในอนาคต (Earnings Persistence) และความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตของกำไร ลักษณะของข้อมูลกำไร 2 ลักษณะนี้ไม่อิงกับตลาดหุ้น คือไม่ได้ดูความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์แต่อย่างใด แต่เป็นการพิจารณาโดยใช้คุณสมบัติพื้นฐานของข้อมูลทางบัญชี

แรงบันดาลใจในการเลือกศึกษาลักษณะ 2 ลักษณะข้างต้นมาจากผลงานวิจัย Sloan (1996) ศึกษากลุ่มตัวอย่างบริษัทที่อยู่ในตลาดหุ้นในสหรัฐอเมริการะหว่างปี ค.ศ. 1962-ค.ศ. 1991 เป็นระยะเวลา 30 ปี พบว่ากระแสเงินสดมีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตสูงกว่ารายการคงค้าง ต่อมา Dechow (1994) ที่ได้อภิปรายไว้ว่าการวัดผลการดำเนินงานด้วยกระแสเงินสดสุทธิ (Net Cash Receipts) ถึงแม้จะสะท้อนกระแสเงินสดที่รับรู้จริง (Realized Cash Flows) แต่หากต้องวัดผลการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ กระแสเงินสดที่รับรู้จริงจะมีปัญหาในเรื่องของจังหวะเวลาและการจับคู่รายการ (เช่น จ่ายซื้อสินค้าในงวดปัจจุบันแต่ขายสินค้าและเก็บเงินได้ในงวดถัดไป) ทำให้กระแสเงินสดที่รับรู้จริงไม่สะท้อนผลการดำเนินงานของกิจการ ในขณะที่รายการคงค้างตามหลักการบัญชีเป็นกระบวนการที่ช่วยลดปัญหาเรื่องของจังหวะเวลาและการจับคู่รายการของกระแสเงินสดที่รับรู้จริง ดังนั้นรายการคงค้างจึงเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการสะท้อนผลการดำเนินงานของกำไรได้ อย่างไรก็ตาม การใช้หลักการบัญชีอาจเป็นโอกาสให้ผู้บริหารเลือกใช้ดุลพินิจที่จะตกแต่งกำไรหากเป็นเช่นนั้นกำไรจะมีความน่าเชื่อถือน้อยลง ในขณะที่เดียวกันกระแสเงินสดจะกลับมาเป็นตัวแทนผลการดำเนินงานที่ดีกว่า นอกจากนี้ กำไรซึ่งเป็นผลจากการใช้เกณฑ์คงค้างก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องของจังหวะเวลาและการจับคู่รายการอยู่บ้างเช่นกัน แต่มีในระดับที่ต่ำกว่ากระแสเงินสด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นบริษัทที่อยู่ในฐานข้อมูล COMPUSTAT ครอบคลุมช่วงเวลาปี ค.ศ. 1960-ค.ศ. 1989 ผลการศึกษาพบว่าในสถานการณ์ที่ช่วงเวลาที่ใช้วัดผลการดำเนินงานมีระยะเวลาสั้น รายการคงค้างช่วยให้กำไรสะท้อนผลการดำเนินงานได้ดีกว่ากระแสเงินสด นอกจากนี้ ยังพบว่ากิจการที่มีความผันผวนของเงินทุนหมุนเวียน และมีการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมจัดหาเงินและการลงทุนมาก และกิจการที่มีรอบระยะเวลาการดำเนินงานที่ยาว สถานการณ์ที่กล่าวมานี้ทำให้กระแสเงินสดมีปัญหาในเรื่องของจังหวะเวลาและการจับคู่รายการมาก รายการคงค้างมีส่วนช่วยให้กำไรสะท้อนผลการดำเนินงานได้ดีกว่ากระแสเงินสดในสถานการณ์เหล่านี้เช่นกัน กล่าวได้ว่าผลงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทและประโยชน์ของรายการคงค้างอย่างชัดเจน

Dechow et al. (1998) ศึกษากลุ่มตัวอย่างบริษัทในสหรัฐอเมริกาช่วงปี ค.ศ. 1963-ค.ศ. 1992 พบว่ากำไรสามารถพยากรณ์กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตได้ดีกว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานในปัจจุบัน ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ามีคุณสมบัติในกำไร (ซึ่งก็คือรายการคงค้าง) ที่ช่วยให้สามารถพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตได้ดีกว่าการใช้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในปัจจุบัน ต่อมา Barth et al. (2001) ได้ต่อยอดการศึกษาของ Dechow et al. (1998) โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปี ค.ศ. 1987-ค.ศ. 1996 โดยเป็นบริษัทที่อยู่ในฐานข้อมูล COMPUSTAT ผู้วิจัยแยกองค์ประกอบของรายการคงค้างออกเป็นรายการคงค้างจากลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เจ้าหนี้การค้า ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย และพบความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดในปัจจุบันและรายการคงค้างดังกล่าวกับกระแสเงินสดในอนาคตเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ผู้วิจัยยังศึกษาความสามารถของกำไรในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต โดยใช้กำไรในอดีตย้อนหลังไป 1-6 ปี (Six Year Lags of Aggregate Earnings) และพบว่ากำไรในปัจจุบันมีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในปีถัดไปดีกว่ากำไรปีก่อนๆ ย้อนหลังไป 6 ปี

งานวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาลักษณะคือ 1) ความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของกำไร ซึ่งสะท้อนถึงการใช้ข้อมูลกำไรในการพยากรณ์กำไรในอนาคต และมีการแยกองค์ประกอบของกำไรออกเป็นกระแสเงินสดและรายการคงค้าง และดูความสามารถในการพยากรณ์กำไรปีถัดไปของแต่ละองค์ประกอบนั้น และ 2) ความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดปีถัดไปของกำไรกระแสเงินสดและรายการคงค้างเช่นเดียวกัน

อนึ่ง จากการค้นคว้างานวิจัยที่ทำมาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการศึกษาความคงอยู่ในกำไรในอนาคต (Earnings Persistence) ในประเทศไทย พบว่ามีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันบ้าง Vivattanachang and Supattarakul (2013) ศึกษาความคงอยู่ในกำไรในอนาคตและการรับรู้ของตลาดทุนเกี่ยวกับความคงอยู่ของกำไรในอนาคต (Market Pricing) ของกำไรกระแสเงินสดและรายการคงค้างของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2542-พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 1999-ค.ศ. 2007) ผลการศึกษาพบว่ากระแสเงินสดมีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตสูงกว่ารายการคงค้าง งานวิจัยนี้ยังใช้วิธีทดสอบของ Mishkin (1983) เพื่อศึกษาการรับรู้ของตลาดทุนเกี่ยวกับความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของกระแสเงินสดและรายการคงค้าง และพบว่าตลาดทุนไทยรับรู้ความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของกำไร กระแสเงินสด และรายการคงค้างต่ำไป และยังพบว่ารายการคงค้างมีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตสูงกว่ากระแสเงินสด ซึ่งเป็นผลที่แตกต่างจากผลการวิจัยโดย Sloan (1996) ซึ่งทำการศึกษาในตลาดหุ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ Junhom และ Srijunpetch (2012) ใช้คำว่า เสถียรภาพของกำไร (Earnings Persistence) เป็น 1 ใน 4 มิติที่สะท้อนคุณภาพของกำไร ในการศึกษาว่าการเป็นบริษัทครอบครัวส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางการเงินหรือไม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2008-ค.ศ. 2010) ผลการวิเคราะห์ที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าบริษัทครอบครัวมีคุณภาพกำไรต่ำกว่าบริษัทที่ไม่ใช่ครอบครัว งานวิจัยนี้เลือกใช้คำว่า ความคงอยู่ในกำไรในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาการให้ประโยชน์ของข้อมูลบัญชีในการวัดผลการดำเนินงานในอนาคต

ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

ขอบเขตของการวิจัย

สถานการณ์การแพร่ระบาดส่งผลกระทบต่อธุรกิจขนาดต่างๆ ในรูปแบบปัญหาที่แตกต่างกัน สังเกตได้จากการที่หน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมหาทางบรรเทาผลกระทบต่อภาคธุรกิจในหลากหลายระดับ นอกจากสภาวิชาชีพบัญชี ที่ได้ออกประกาศมาตรการผ่อนปรนเพื่อบรรเทาปัญหาในการรายงานทางการเงินแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีมาตรการผ่อนปรนการพักชำระหนี้เพื่อช่วยเหลือกิจการขนาดเล็กและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด เป็นต้น เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาลักษณะของข้อมูลทางบัญชีที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่ม SET50 เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มกิจการที่มีศักยภาพสูงและมีความพร้อมในการจัดการทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยใช้บริษัทในกลุ่ม SET50 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นปีที่กิจการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด และขณะเดียวกันเป็นปีที่มาตรการผ่อนปรนทางเลือกเพิ่มเติมจากสภาวิชาชีพบัญชี มีผลบังคับใช้ ซึ่งกิจการอาจจะเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้ก็ได้ การเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เริ่มเก็บข้อมูลจากรายงานทางการเงินในปี พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2564 เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในแต่ละปีที่ครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนการเกิดสถานการณ์ดังกล่าว

การวัดความคงอยู่ในกำไรในอนาคต

การศึกษานี้ใช้แนวทางการวัดความคงอยู่ในกำไรในอนาคตตาม Sloan (1996) ดังแสดงในสมการที่ 1 ดังนี้

$$\text{Earnings}_{it+1} = \alpha_0 + \beta_0 \text{Earnings}_{it} + \mu_{it} \quad (1)$$

โดยที่ β_0 ยิ่งเข้าใกล้ 1 สะท้อนถึงความคงอยู่ของกำไรในอนาคตมาก

จากหลักการวัดผลการดำเนินงานเกณฑ์คงค้าง กำไร ประกอบด้วย กระแสเงินสดและรายการคงค้าง ดังแสดงในสมการที่ 2

$$\text{Earnings}_{it} = \text{Cash Flows}_{it} + \text{Accruals}_{it} \quad (2)$$

การวัดความคงอยู่ในกำไรในอนาคตขององค์ประกอบทั้ง 2 จึงทำโดยใช้ความสัมพันธ์ในสมการที่ 3 Sloan (1996) และเปรียบเทียบขนาดของค่า $\beta_1 > \beta_2$

$$\text{Earnings}_{it+1} = \alpha_1 + \beta_1 \text{Cash Flows}_{it} + \beta_2 \text{Accruals}_{it} + \infty_{it} \quad (3)$$

โดยที่ Earnings_{it+1} คือ กำไรสุทธิหารด้วยค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมของกิจการ i ในปี $t+1$

Earnings_{it} คือ กำไรสุทธิหารด้วยค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมของกิจการ i ในปี t

Cash Flows_{it} คือ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานหารด้วยค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมของกิจการ i ในปี t

Accruals_{it} คือ รายการคงค้างหารด้วยค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมของกิจการ i ในปี t

ความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต

Barth et al. (2001) ใช้กระแสเงินสดจริงของปีถัดไปเป็นตัวแทนของกระแสเงินสดที่คาดหวังในอนาคตโดยไม่ใช้ราคาหลักทรัพย์ และประมาณความสัมพันธ์ของกำไรในอดีตย้อนไป 1-6 ปี ผลการศึกษาพบว่ากำไรในปัจจุบันมีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในปีถัดไปดีกว่ากำไรปีก่อนๆ ย้อนหลังไป 6 ปี

การศึกษานี้ประยุกต์โมเดลของ Barth et al. (2001) โดยสำรวจความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตปีถัดไปของกำไร ทำโดยใช้ความสัมพันธ์ที่แสดงในสมการที่ 4 และความสามารถในการอธิบายกระแสเงินสดปีถัดไปของกระแสเงินสดและรายการคงค้างตามความสัมพันธ์ที่แสดงในสมการที่ 5 ตามลำดับ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแต่ละรายการ และเปรียบเทียบค่า Adjusted R^2 จากสมการที่ 4 และ 5 ดังนี้

$$\text{Cash Flows}_{it+1} = \gamma_0 + \delta_0 \text{Earnings}_{it} + \mu_{it} \quad (4)$$

$$\text{Cash Flows}_{it+1} = \gamma_1 + \delta_1 \text{Cash Flows}_{it} + \delta_2 \text{Accruals}_{it} + \infty_{it} \quad (5)$$

ผลการศึกษา (Results)

กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่จัดอยู่ในกลุ่ม SET50 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 การแจกแจงตามหมวดธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 การแจกแจงกลุ่มตัวอย่างตามหมวดธุรกิจ

หมวดธุรกิจ	จำนวนกิจการ	บริษัท
1. เทคโนโลยีและการสื่อสาร	4	ADVANC, DTAC, INTUCH, TRUE
2. ขนส่งและโลจิสติกส์	3	AOT, BEM, BTS
3. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	4	AWC, CPN, LH, WHA
4. ธนาคาร	6	BBL, KBANK, KTB, SCB, TISCO, TMB
5. การแพทย์	2	BDMS, BH
6. พลังงานและสาธารณูปโภค	12	BGRIM, BPP, EA, EGCO, GPSC, GULF, IRPC, PTT, PTTEP, RATCH, TOP, TTW
7. พาณิชยกรรม	5	BJC, CPALL, CRC, GLOBAL, HMPRO
8. อาหารและเครื่องดื่ม	5	CBG, CPF, MINT, OSP, TU
9. ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	2	IVL, PTTGC
10. เงินทุนและหลักทรัพย์	3	KTC, MTC, SAWAD
11. วัสดุก่อสร้าง	2	SCC, TOA
12. บรรจุก๊าซ	1	SCGP
13. สื่อและสิ่งพิมพ์	1	VGI
รวม	50	

ตารางที่ 1 แสดงการแจกแจงกลุ่มตัวอย่างตามหมวดธุรกิจ (Sector) ที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าตัวอย่างทั้งหมด 50 บริษัท ประกอบด้วย บริษัทในหมวดพลังงานและสาธารณูปโภคมากที่สุด คือ 12 บริษัท จำนวน 6 บริษัทอยู่ในหมวดธนาคาร จำนวนบริษัทที่อยู่ในหมวดพาณิชยกรรม หมวดอาหารและเครื่องดื่ม มีจำนวนเท่ากัน คือหมวดละ 5 บริษัท หมวดเทคโนโลยีและการสื่อสาร หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ มีหมวดละ 4 บริษัทเท่ากัน บริษัทที่อยู่ในหมวดเงินทุนและหลักทรัพย์ 3 บริษัท หมวดปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ หมวดวัสดุก่อสร้าง มีหมวดละ 2 บริษัทเท่ากัน และหมวดบรรจุก๊าซ หมวดสื่อและสิ่งพิมพ์ หมวดละ 1 บริษัท

โดยทั่วไปแล้ววรรณกรรมในสาขาทางการบัญชีมักตัดตัวอย่างหมวดธุรกิจทางการเงิน เช่น ธนาคาร เงินทุนและหลักทรัพย์ออกจากการวิเคราะห์ ด้วยเหตุผลเรื่องความแตกต่างในลักษณะของรายการทุนหมุนเวียน แต่ในงานวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลกำไรและรายการคงค้างในภาพรวมของแต่ละปีของบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม SET50 ทั้งหมด ตั้งแต่ช่วงก่อนการแพร่ระบาดและผลกระทบของการแพร่ระบาดที่มีต่อลักษณะของข้อมูลของกลุ่มกิจการเดียวกันนี้ เมื่อระยะเวลาผ่านไป

ตารางที่ 2 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	Mean	Maximum	Minimum	Medium	Standard Deviation	n
กำไรต่อหุ้น (Earnings)						
ปี 2561	5.8004	57.9107	-1.8450	1.8805	11.5692	50
ปี 2562	4.1312	27.6638	-0.0561	2.1353	6.2276	50
ปี 2563	2.9909	31.0834	-4.3809	1.3671	5.4974	50
ปี 2564	3.8852	45.6133	-2.7188	1.5751	7.2591	50
กระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหุ้น (Cash Flows)						
ปี 2561	7.3405	93.7580	-12.3860	1.7310	17.7092	50
ปี 2562	6.9994	49.8472	-7.7144	3.1789	12.4328	50
ปี 2563	8.3504	113.3995	-1.4978	1.8563	18.8175	50
ปี 2564	5.9704	102.0318	-20.1715	1.7492	16.2241	50
รายการคงค้างต่อหุ้น (Accruals)						
ปี 2561	-1.5401	31.0971	-45.2420	-0.3295	10.5663	50
ปี 2562	-2.8682	19.5683	-37.3541	-0.5180	8.3093	50
ปี 2563	-5.3596	4.0816	-104.2082	-0.9845	15.6586	50
ปี 2564	-2.0851	30.5951	-84.2021	-0.2322	13.8520	50

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรต่างๆ ได้แก่ กำไรต่อหุ้น กระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหุ้น และรายการคงค้างต่อหุ้น พบว่าค่าเฉลี่ยกำไรต่อหุ้นในปี พ.ศ. 2563 มีค่าต่ำสุดคือ 2.9909 บาทต่อหุ้น โดยในปี พ.ศ. 2561 มีค่าเฉลี่ยกำไรต่อหุ้นเท่ากับ 5.8004 บาท และลดลงเป็น 4.1312 บาทต่อหุ้น ในปี พ.ศ. 2562 และลดลงเป็น 2.9909 บาทต่อหุ้น ในปี พ.ศ. 2563 ก่อนที่จะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3.8852 บาทต่อหุ้น ในปี พ.ศ. 2564 แสดงถึงผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม SET50 ต่ำสุดในปี พ.ศ. 2563 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหุ้นในช่วงที่ทำการศึกษานี้ มีค่าสูงสุดในปี พ.ศ. 2563 คือ 8.3504 บาทต่อหุ้น โดยในปี พ.ศ. 2561 ค่าเฉลี่ยกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหุ้นเท่ากับ 7.3405 บาท ลดลงในปี พ.ศ. 2562 อยู่ที่ 6.9994 บาท ปรับเพิ่มเป็น 8.3504 บาท ในปี พ.ศ. 2563 และปรับลดลงเหลือ 5.9704 บาทต่อหุ้น ในปี พ.ศ. 2564 แสดงถึงผลประกอบการที่เป็นเงินสดในช่วงปี พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2563 ค่อนข้างเสถียร แต่มาลดลงอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2564 นี้เอง สำหรับข้อมูลรายการคงค้างต่อหุ้นมีค่าติดลบมากที่สุดในปี พ.ศ. 2563 เท่ากับ -5.3596 บาทต่อหุ้น แสดงถึงการรับรู้รายการค้างจ่ายหรือเกณฑ์คงค้างที่ทำให้กำไรลดลง เช่น การตั้งค่าเผื่อ

การปรับลดมูลค่าของสินทรัพย์สูงกว่าปีอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2561 รายการคงค้างต่อหุ้นเท่ากับ -1.5401 ต่อมาในปี พ.ศ. 2562 มีค่า -2.8682 บาทต่อหุ้น แสดงถึงการรับรู้รายการคงค้างที่ทำให้กำไรลดลงมากขึ้น ค่าเฉลี่ยรายการคงค้างต่อหุ้นมีค่าติดลบมากที่สุดในปี พ.ศ. 2563 เท่ากับ -5.3596 บาทต่อหุ้น ส่วนในปี พ.ศ. 2564 ข้อมูลเกณฑ์คงค้างต่อหุ้นมีค่าติดลบลดลงเท่ากับ -2.0851 บาทต่อหุ้น แสดงถึงการรับรู้รายการที่ทำให้กำไรลดลง เช่น มีรายการค้างจ่ายหรือการตั้งค่าเผื่อการปรับมูลค่าน้อยลง

สรุปภาพรวมจากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่างๆ แสดงให้เห็นถึงผลประกอบการตามเกณฑ์คงค้างของปี พ.ศ. 2563 คือกำไรต่อหุ้นต่ำสุด 2.9909 บาท แต่ผลประกอบการที่เป็นเงินสดของปี พ.ศ. 2563 โดยเฉลี่ยแล้วไม่ได้ต่ำอย่างผิดปกติ คือเท่ากับ 8.3504 บาทต่อหุ้น และข้อมูลรายการคงค้างของปี พ.ศ. 2563 ก็แสดงให้เห็นถึงการรับรู้รายการตามเกณฑ์คงค้างที่ทำให้กำไรลดลง เช่น มีการบันทึกรายการค้างจ่ายเป็นจำนวนมาก หรือมีการรับรู้รายการค่าเผื่อการปรับมูลค่า (ลดลง) ของสินทรัพย์ ซึ่งเกิดจากการใช้หลักความระมัดระวังทางบัญชี ที่หากมีข้อบ่งชี้ว่ากิจการจะไม่สามารถได้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากสินทรัพย์นั้น เช่น คาดว่าจะเก็บเงินจากลูกหนี้การค้าไม่ได้ หรือสินทรัพย์ที่ลงทุนไปไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โรงงานถูกปิดหรือผลิตได้ไม่เต็มที่ กิจการต้องตั้งค่าเผื่อการปรับมูลค่าหรือด้อยค่าของสินทรัพย์ พร้อมกับรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้น ซึ่งส่งผลให้มีค่าเกณฑ์คงค้างต่อหุ้นเฉลี่ยติดลบมากกว่าปีอื่น

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยคำนวณจากการใช้ค่าตัวแปรนั้นหารด้วยค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ของแต่ละปี

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่อค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ของแต่ละปี

Panel 1: 2562	Earnings ₆₂	Cash Flows ₆₂	Earnings ₆₁	Cash Flows ₆₁	Accruals ₆₁
Earnings ₆₂	1.000				
Cash Flows ₆₂	0.530**	1.000			
Earnings ₆₁	0.828**	0.489**	1.000		
Cash Flows ₆₁	0.497**	0.884**	0.563**	1.000	
Accruals ₆₁	0.020	-0.701**	0.069	-0.786**	1.000
Panel 2: 2563	Earnings ₆₃	Cash Flows ₆₃	Earnings ₆₂	Cash Flows ₆₂	Accruals ₆₂
Earnings ₆₃	1.000				
Cash Flows ₆₃	0.576**	1.000			
Earnings ₆₂	0.824**	0.488**	1.000		
Cash Flows ₆₂	0.382**	0.805**	0.530**	1.000	
Accruals ₆₂	0.143	-0.595**	0.096	-0.793**	1.000

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่อค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ของแต่ละปี (ต่อ)

Panel 3: 2564	Earnings ₆₄	Cash Flows ₆₄	Earnings ₆₃	Cash Flows ₆₃	Accruals ₆₃
Earnings ₆₄	1.000				
Cash Flows ₆₄	0.608**	1.000			
Earnings ₆₃	0.796**	0.439**	1.000		
Cash Flows ₆₃	0.615**	0.805**	0.576**	1.000	
Accruals ₆₃	0.025	-0.537**	0.263	-0.637**	1.000

หมายเหตุ: 1) ตัวแปรทุกตัวหารด้วยค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ของปี
 2) ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 1% และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 5%

ตารางที่ 3 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน เพื่อแสดงถึงการวิเคราะห์แยกเป็นรายปี คือปี พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 หากพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรกำไรของปีที่ t+1 กับกำไรของปี t (Earnings_{t+1} และ Earnings_t) พบว่าทั้ง 3 ปีมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สูง ในปี พ.ศ. 2562 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Earnings₆₂ และ Earnings₆₁) เท่ากับ 0.828 ปี พ.ศ. 2563 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Earnings₆₃ และ Earnings₆₂) เท่ากับ 0.824 และปี พ.ศ. 2564 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Earnings₆₄ และ Earnings₆₃) เท่ากับ 0.796 แสดงให้เห็นว่ากำไรในแต่ละปีมีความคงอยู่ในกำไรในปีถัดไปสูง แม้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกระแสเงินสดปีที่ t+1 กับปีที่ t ก็มีค่าสูงเช่นกัน ปี พ.ศ. 2562 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cash Flows₆₂ และ Cash Flows₆₁) เท่ากับ 0.884 ปี พ.ศ. 2563 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cash Flows₆₃ และ Cash Flows₆₂) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cash Flows₆₄ และ Cash Flows₆₃) มีค่าเท่ากันคือ 0.805 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกระแสเงินสดปีที่ t+1 กับกำไรของปีที่ t มีความสัมพันธ์เชิงบวก แต่มีค่าน้อยกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cash Flows₆₂ และ Earnings₆₁) (Cash Flows₆₃ และ Earnings₆₂) (Cash Flows₆₄ และ Earnings₆₃) เท่ากับ 0.489, 0.488 และ 0.439 ตามลำดับ แสดงถึงความสัมพันธ์ของกำไรในปีที่ t กับกระแสเงินสดในปีถัดไปที่ t+1 ว่าอยู่ในเกณฑ์สูง แต่ก็ไม่เท่ากับค่าคงอยู่ของกำไรและกระแสเงินสดที่แสดงไปข้างต้น

หากพิจารณาความสัมพันธ์ของรายการคงค้างในปีที่ t กับข้อมูลกำไรในปีถัดไป t+1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Accruals_t และ Earnings_{t+1}) ทั้ง 3 ปีที่ค่าต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Accruals₆₁ และ Earnings₆₂) เท่ากับ 0.020 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Accruals₆₂ และ Earnings₆₃) เท่ากับ 0.143 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Accruals₆₃ และ Earnings₆₄) เท่ากับ 0.025 นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของรายการคงค้างในปีที่ t กับกระแสเงินสดในปีถัดไปที่ t+1 ของทั้ง 3 ปี ก็มีความสัมพันธ์ในทางลบ แสดงว่าหากรายการคงค้างมีระดับสูง กระแสเงินสดในปีถัดไปจะลดลง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังกล่าวติดลบและมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีขนาดลดลงทุกปี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Accruals₆₁ และ Cash Flows₆₂) เท่ากับ -0.701 (Accruals₆₂ และ Cash Flows₆₃) เท่ากับ -0.595 และติดลบลดลง (Accruals₆₃ และ Cash Flows₆₄) เท่ากับ -0.537

ในแต่ละปีความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดกับรายการคงค้างของปีนั้นๆ มีความสัมพันธ์กันเป็นลบอย่างมีนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cash Flows₆₁ และ Accruals₆₁) (Cash Flows₆₂ และ Accruals₆₂) (Cash Flows₆₃ และ Accruals₆₃) เท่ากับ -0.786, -0.793 และ -0.637 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทั้งกระแสเงินสดและรายการคงค้างรวมกันเป็นส่วนประกอบของกำไรของแต่ละปี

ความคงอยู่ในกำไรในอนาคต

การพิจารณาความคงอยู่ของกำไรในอนาคต ดูจากความสัมพันธ์ของกำไรในปัจจุบันกับกำไรในอดีตไป โดยวัดจากค่า β_0 ยิ่งเข้าใกล้ 1 สะท้อนถึงความคงอยู่ของกำไรในอนาคตมาก

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิของปีกับกำไรสุทธิของรอบระยะเวลาการรายงานรอบถัดไป

$Earnings_{it+1} = \alpha_0 + \beta_0 Earnings_{it} + \mu_{it}$				
Year _{t+1}	Intercept α_0	Earnings _i β_0	Adj R ²	F-value
ปี 2562	0.011 (1.650)	0.841 (10.238)**	0.679	104.823
ปี 2563	-0.014 (-1.946)	0.953 (10.087)**	0.673	101.747
ปี 2564	0.013 (2.363)	0.719 (9.114)**	0.626	83.066

หมายเหตุ: ค่าที่แสดงในวงเล็บคือค่าสถิติ t

ตารางที่ 4 แสดงผลการประมาณความสัมพันธ์ของกำไรในปัจจุบันกับกำไรในอนาคตปีถัดไป ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β_0) ของกำไรในแต่ละปีสะท้อนถึงการคงอยู่ของกำไรในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า (แสดงผลในปี พ.ศ. 2564) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β_0) ของกำไรปี พ.ศ. 2563 ที่อธิบายกำไรในปี พ.ศ. 2564 เท่ากับ 0.719 มีค่าต่ำสุดในช่วง 3 ปีที่ทำการศึกษา แสดงให้เห็นว่าในช่วงที่มีการแพร่ระบาด กำไรปี พ.ศ. 2563 มีความคงอยู่ของกำไรในปี พ.ศ. 2564 ต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกปี

เมื่อแยกองค์ประกอบของกำไรออกเป็นกระแสเงินสดและรายการคงค้าง และพิจารณาว่าแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับกำไรที่เกิดขึ้นในอดีตไปอย่างไร โดยเปรียบเทียบค่า β_1 และค่า β_2 ของความสัมพันธ์ในแต่ละปี จากตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรทั้ง 2 มีนัยสำคัญทางสถิติตลอดทั้ง 3 ปี หากพิจารณาจากตัวค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในแต่ละปี พบว่าในปี พ.ศ. 2562 กระแสเงินสดของปี พ.ศ. 2561 มีความคงอยู่ในกำไรปี พ.ศ. 2562 สูงกว่ารายการคงค้างของปี พ.ศ. 2561 เล็กน้อย ($\beta_1 = 0.844$ และ $\beta_2 = 0.815$) แต่เมื่อพิจารณาปี พ.ศ. 2563 พบว่ากระแสเงินสดของปี พ.ศ. 2562 มีความคงอยู่ในกำไรปี พ.ศ. 2563 น้อยกว่ารายการคงค้างของปี พ.ศ. 2562 ($\beta_1 = 0.946$ และ $\beta_2 = 0.999$) แสดงว่า

ในช่วงเวลาปกติ ก่อนการแพร่ระบาด (ปี พ.ศ. 2562 และปี พ.ศ. 2563) กระแสเงินสดและรายการคงค้างมีความคงอยู่ในกำไรในขนาดใกล้เคียงกัน แต่ในปี พ.ศ. 2564 กระแสเงินสดของปี พ.ศ. 2563 มีความคงอยู่ในกำไรปี พ.ศ. 2564 สูงกว่ารายการคงค้างปี พ.ศ. 2563 ($\beta_1 = 0.766$ และ $\beta_2 = 0.597$) รายการคงค้างของปี พ.ศ. 2563 สามารถอธิบายกำไรที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2564 ได้น้อยกว่ากระแสเงินสดของปี พ.ศ. 2563 ซึ่งอาจเป็นเพราะความไม่แน่นอนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวทำให้รายการคงค้างไม่ได้ช่วยให้การประมาณกำไรในอนาคตได้ดีเท่าปีก่อนๆ

นอกจากนี้ ยังพบว่าในแต่ละปีค่า Adjusted R² ของความสัมพันธ์ของกำไรกับกำไรในอนาคตปีถัดไป (จากตารางที่ 4) และความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดและรายการคงค้างกับกำไรในอนาคต (จากตารางที่ 5) แทบจะไม่ต่างกัน แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของกำไรไม่ได้ช่วยทำให้การอธิบายกำไรในปีถัดไปดีขึ้น

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างและกระแสเงินสดกับกำไรสุทธิของรอบระยะเวลาการรายงานรอบถัดไป

Earnings _{it+1} = α_1 + β_1 Cash Flows _{it} + β_2 Accruals _{it} + ϵ_{it}					
Year _{t+1}	Intercept α_1	Cash Flows _{it} β_1	Accruals _{it} β_2	Adj R ²	F-value
ปี 2562	0.010 (1.525)	0.844 (10.161)**	0.815 (8.136)**	0.674	51.653
ปี 2563	-0.013 (-1.725)	0.946 (9.926)**	0.999 (8.935)**	0.670	50.776
ปี 2564	0.007 (1.148)	0.766 (9.771)**	0.597 (6.454)**	0.656	47.777

หมายเหตุ: ค่าที่แสดงในวงเล็บคือค่าสถิติ t

ความสามารถในพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรของปีที่ t กับกระแสเงินสดของปีที่ t+1 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (δ_0) ของกำไรทั้ง 3 ปี มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็มีค่าลดลงอย่างต่อเนื่องจนมีค่าต่ำสุดในปี พ.ศ. 2564 สอดคล้องกับค่า Adjusted R² ของโมเดลในปี พ.ศ. 2564 มีค่าต่ำสุด แสดงถึงความสามารถในการพยากรณ์หรืออธิบายกระแสเงินสดในปีถัดไป (Cash Flows₆₄) ของกำไรปี พ.ศ. 2563 ต่ำสุดเมื่อเทียบกับทุกปี

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างกำไรของปีกับกระแสเงินสดของรอบระยะเวลาการรายงานรอบถัดไป

Cash Flows _{it+1} = γ_0 + δ_0 Earnings _{it} + μ_{it}				
Year _{t+1}	Intercept γ_0	Earnings _i δ_0	Adj R ²	F-value
ปี 2562	0.028 (1.710)	0.812 (3.883)**	0.223	15.078
ปี 2563	0.026 (1.785)	0.706 (3.871)**	0.222	14.982
ปี 2564	0.038 (3.214)**	0.569 (3.383)**	0.176	11.448

หมายเหตุ: ค่าที่แสดงในวงเล็บคือค่าสถิติ t

เมื่อแยกกำไรของแต่ละปีออกเป็นกระแสเงินสดและรายการคงค้าง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดในปีถัดไป ผลแสดงในตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของกระแสเงินสด (δ_1) ของทั้ง 3 ปี มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของรายการคงค้าง (δ_2) กลับไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเลยทั้ง 3 ปี ทั้งนี้ค่า Adjusted R² ของทุกปีมีค่าสูง ประกอบกับในแต่ละปีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกระแสเงินสดกับรายการคงค้างมีความสัมพันธ์กันเป็นลบอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ (Cash Flows₆₁ และ Accruals₆₁) (Cash Flows₆₂ และ Accruals₆₂) (Cash Flows₆₃ และ Accruals₆₃) เท่ากับ -0.786, -0.793 และ -0.637 ตามลำดับ (ดูตารางที่ 3) อาจบ่งชี้ถึงปัญหา Multicollinearity ทำให้การแปลผลต้องใช้ความระมัดระวัง แต่เมื่อเช็คค่า VIF จากการประมาณการของโมเดลในแต่ละปี พบว่าค่า VIF ของปี พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 เท่ากับ 2.615, 2.699 และ 1.683 ตามลำดับ แสดงว่าไม่น่าจะเป็นปัญหา Multicollinearity ที่รุนแรง ดังนั้นจึงสรุปว่ากระแสเงินสดเป็นองค์ประกอบหลักของในการอธิบายกระแสเงินสดในปีถัดไป ส่วนรายการคงค้างแทบจะไม่ช่วยในการให้ข้อมูลส่วนเพิ่มในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตในทั้ง 3 ปี

นอกจากนี้ หากพิจารณาค่า Adjusted R² จากตารางที่ 6 เทียบกับตารางที่ 7 พบว่าค่า Adjusted R² ของความสัมพันธ์ระหว่างกำไรกับกระแสเงินสดในอนาคต (ดูตารางที่ 6) มีค่าต่ำกว่าค่า Adjusted R² ของความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและรายการคงค้างกับกระแสเงินสดในอนาคต (ดูตารางที่ 7) แสดงให้เห็นว่าการใช้ข้อมูลกระแสเงินสดและรายการคงค้างประกอบกัน จะช่วยในการพยากรณ์กระแสเงินสดปีถัดไปได้ดีกว่าการใช้กำไรเท่านั้นในการพยากรณ์ และข้อมูลกระแสเงินสดเป็นองค์ประกอบหลักในการพยากรณ์กระแสเงินสดปีถัดไป

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและรายการคงค้างกับกระแสเงินสดของปีถัดไป

Cash Flows _{it+1} = γ_1 + δ_1 Cash Flows _{it} + δ_2 Accruals _{it} + ϵ_{it}					
Year _{t+1}	Intercept γ_1	Cash Flows _{it} δ_1	Accruals _{it} δ_2	Adj R ²	F-value
ปี 2562	0.010 (1.140)	0.897 (7.888)**	-0.020 (-0.149)	0.772	83.765
ปี 2563	0.009 (0.952)	0.795 (6.375)**	0.122 (0.835)	0.639	44.386
ปี 2564	0.006 (0.712)	0.808 (6.959)**	-0.049 (-0.356)	0.634	43.520

หมายเหตุ: ค่าที่แสดงในวงเล็บคือค่าสถิติ t

การอภิปรายผลและสรุป (Discussion and Conclusion)

ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีที่กิจการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และขณะเดียวกันเป็นปีที่มาตรการผ่อนปรนจากสภาวิชาชีพบัญชี มีผลบังคับใช้ กำไรของปี พ.ศ. 2563 (ดูจากผลปี พ.ศ. 2564) มีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตค่อนข้างต่ำกว่ากำไรของปีก่อนหน้านี้ และรายการคงค้างของปี พ.ศ. 2563 ก็มีความคงอยู่ในกำไรในอนาคตต่ำกว่ากระแสเงินสดอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่ารายการคงค้างในปี พ.ศ. 2563 เป็นประโยชน์ในการวัดกำไรในอนาคตน้อยกว่ารายการคงค้างของปีก่อน ความไม่แน่นอนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดส่งผลต่อการรายงานทางบัญชี ถึงแม้จะมีมาตรการผ่อนปรนจากสภาวิชาชีพบัญชี ช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังเห็นผลกระทบได้จากลักษณะความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของรายการคงค้างที่ลดลง

ผลที่พบจากการศึกษานี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ทำในประเทศไทยในอดีต ที่พบว่าในช่วงวิกฤตกำไรจะมีความสำคัญน้อยลง งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่า ในปีที่มีวิกฤตการแพร่ระบาดรายการคงค้างช่วยเพิ่มความสามารถของกำไรในการสะท้อนผลประกอบการได้ลดลง ส่วนในปีที่ปกติกระแสเงินสดและรายการคงค้างมีความเป็นอยู่ในกำไรในอนาคตใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้ กำไรปี พ.ศ. 2563 มีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดปีถัดไปได้ต่ำสุด สะท้อนถึงคุณภาพหรือประโยชน์ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในปีถัดไปของข้อมูลกำไรลดลงในช่วงสถานการณ์ที่ไม่ปกติ ในทุกปีที่ศึกษากระแสเงินสดเป็นองค์ประกอบหลักในการพยากรณ์กระแสเงินสดปีถัดไป และสามารถพยากรณ์ได้ดีกว่ากำไรในภาพรวมแล้ว ข้อมูลทางบัญชียังมีประโยชน์ในการช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานในอนาคตได้ แม้ในช่วงสภาวะที่ไม่ปกติก็ตาม

การที่ไม่พบว่ารายการค้ำช่วยอธิบายกระแสเงินสดในอนาคตของปีถัดไป อาจเป็นเพราะ 1) เมื่อเทียบกับรายการกระแสเงินสดแล้ว รายการค้ำมีความแปรปรวนสูง ซึ่งเกิดจากความยากในการประมาณการทางบัญชีภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูง จนทำให้รายการค้ำไม่สามารถช่วยอธิบายกระแสเงินสดปีถัดไปได้ แต่ถ้าสังเกตผลการศึกษาทั้ง 3 ปี การที่รายการค้ำไม่สามารถช่วยอธิบายกระแสเงินสดปีถัดไปได้ทั้งก่อนการเกิดวิกฤตการแพร่ระบาดและช่วงการเกิดวิกฤต จึงอาจเป็นเพราะ 2) รายการค้ำนี้อาจส่งผลกระทบต่อกระแสเงินสดในอนาคตที่มีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี ทำให้ไม่สามารถพบความสัมพันธ์จากการศึกษานี้ได้

การขยายเวลาการศึกษาโดยใช้ข้อมูลในอนาคตที่มากกว่า 1 ปี เช่น วัดความสัมพันธ์ของข้อมูลบัญชีปีปัจจุบันกับกำไร 2 ปี หรือ 3 ปีถัดไป หรือวัดความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสด 2-3 ปีถัดไปของข้อมูลบัญชี เพื่อตรวจหาความคงอยู่ในกำไรในอนาคตของข้อมูลและความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดที่เกิน 1 ปี น่าจะทำให้เกิดความเข้าใจในลักษณะของข้อมูลได้มากขึ้น และนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้ดีขึ้น

งานวิจัยนี้ควบคุมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ในแต่ละปีให้มีลักษณะเหมือนกัน คือเป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม SET50 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เพื่อเน้นวิเคราะห์ผลกระทบจากการแพร่ระบาดต่อลักษณะของข้อมูลบัญชีของกลุ่มตัวอย่างที่น่าจะเป็นตัวแทนของกลุ่มกิจการที่ถือว่ามีความพร้อมและมีศักยภาพสูงในการจัดทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ธุรกิจแต่ละประเภทอาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดแตกต่างกัน เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและสายการบินอาจได้รับผลกระทบในทางลบอย่างมาก ในขณะที่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์หรือโรงพยาบาลอาจได้รับผลกระทบที่รุนแรงน้อยกว่า หรืออาจถูกมองว่าได้รับผลกระทบในเชิงบวก แนวทางการวิจัยต่อยอดที่น่าสนใจคือ การวิเคราะห์ผลกระทบในแต่ละหมวดธุรกิจว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดส่งผลกระทบต่อความคงอยู่ในกำไรในอนาคต และการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตที่แตกต่างกันหรือไม่ และอย่างไร ผลการศึกษาจะทำให้เกิดความเข้าใจและการใช้ข้อมูลในการพยากรณ์ผลการดำเนินงานและตัดสินใจในแต่ละหมวดธุรกิจได้ดีขึ้น

ในภาพรวมแล้ว งานวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลบัญชีไม่ว่าจะเป็นนักลงทุน ผู้ให้สินเชื่อ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ของกิจการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินความสามารถในการสร้างกระแสเงินสดและกำไรในอนาคต ผลการศึกษานี้ยังเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลบัญชีแม้ในช่วงสถานการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบในทางลบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจไทย

References

- Abdelghany, K. E. (2005). Measuring the Quality of Earnings. *Managerial Auditing Journal*, 20(9), 1001-1015.
- Barth, Mary E., Donald P. Cram, and Karen K. Nelson. (2001). Accruals and the Prediction of Future Cash Flows. *The Accounting Review*, 76(1), 27-58.
- Buasai, Nattanan. (2015). The Value Relevance of Accounting-Based Performance Measures: Evidence from Thailand. An Independent Study; Thammasat University.
- Dechow, P.M. (1994). Accounting Earnings and Cash Flows as Measures of Firm Performance: The Role of Accounting Accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 18(1), 3-42.
- Dechow, P.M., S.P. Kothari, and Ross L. Watts. (1998). The Relation Between Earnings and Cash Flows. *Journal of Accounting and Economics*, 25, 133-168.
- Federation of Accounting Profession (2020). Examples for Temporary Exemption Guidance to Relieve the Impact from the COVID-19 Pandemic. Bangkok. Federation of Accounting Professions.
- Federation of Accounting Professions (2020). Temporary Exemption Guidance to Relieve the Impact from the COVID-19 Pandemic. Bangkok. Federation of Accounting Professions.
- Narktabee, Kanogporn. (2000). The Implication of Accounting Information in The Thai Capital Market. Dissertation; University of Arkansas.
- Narktabee, Kanogporn, Thomas A Carnes, and Ervin L. Black. (2002). The Effects of Earnings and Cash Flow Permanence on their Incremental Information Content in Thailand. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*, 9(1), 1-16.
- Panyuchuensakunsuk, Patcharasuda, Pongprot Chatraphorn, and Wilasini Wongkaew. (2012). The Value Relevance of Net Income Components of Listed Firms in the Stock Exchange of Thailand in the Last Decade. *Chulalongkorn Business Review*, 34(134), 46-81.
- Sajjawat Junhom, Sillapaporn Srijunpetch (2012). Earnings Quality of Thai Family-owned and managed Firms. *Journal of Accounting Profession*, 8(21), 78-88.
- Sloan, R.G. (1996). Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows about Future Earnings? *The Accounting Review*, 71(3), 289-315.
- The Stock Exchange of Thailand. (2020). SET50 & SET100 INDEX CONSTITUENTS. Retrieved January 15, 2021, from Website https://www.set.or.th/th/market/files/constituents/SET50_100_H2_2020_revised.pdf
- Vichitsarawong, Thanyalak. (2011). The Value Relevance of Earnings and Cash Flows: Evidence from Thailand. *Journal of Accounting Profession*. 7(19), 39-53.
- Vivattanachang, Dollada and Somchai Supattarakul (2013). The Earnings Persistence and the Market Pricing of Earnings and their Cash Flow and Accrual Components of Thai Firms. *Journal of Accounting Profession*, 9(25), 63-79.